

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové jako soud pro mládež jako soud odvolací rozhodl dne 22. září 2021 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Oldřicha Rejčka a soudců JUDr. Jiřího Mádra a Mgr. Zuzany Ursové ve věci návrhu Okresního státního zastupitelství v Trutnově na uložení opatření dítěti mladšímu patnácti let podle § 90 odst. 1 z.s.m. **nezl.** [REDACTED], narozenému [REDACTED], trvale bytem [REDACTED], zastoupenému opatrovníkem [REDACTED], advokátem [REDACTED], [REDACTED], syna matky [REDACTED], narozené [REDACTED], a otce [REDACTED], narozeného [REDACTED], oba trvale bytem [REDACTED], [REDACTED], za účasti Městského úřadu ve [REDACTED] jako orgánu sociálně právní ochrany dětí, o odvolání podaném opatrovníkem nezletilého proti rozsudku Okresního soudu v Trutnově jako soudu pro mládež ze dne 21. 5. 2021, číslo jednací 16 Rod 3/2021-179,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Opatrovníkovi [REDACTED] se přiznává náhrada nákladů řízení před odvolacím soudem, o jejíž výši bude rozhodnuto dodatečně.
- III. Stát – Česká republika nemá vůči účastníkům právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před odvolacím soudem.

Odůvodnění

1. Shora uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Trutnově jako soudu pro mládež bylo rozhodnuto takto:

Podle § 93 odst. 1 písm. e) z. s. m. se nezl. [REDAKCE], narozenému [REDAKCE], ukládá dohled probačního úředníka.

Podle § 95 odst. 1 z. s. m. se náhrada nákladů řízení přiznává opatrovníkovi ve výši, o níž bude rozhodnuto samostatným usnesením.

České republice se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení.

Žádný další účastník řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

2. Proti tomuto rozsudku, a to do všech jeho výroků, podal včas odvolání opatrovník nezletilého s tím, že nesouhlasí s právním posouzením jednání nezletilého jako činu jinak trestného podle § 228 odst. 1, odst. 3 písm. d) tr. zákoníku, spáchaného úmyslně. Odkazuje v té souvislosti na komentář trestního zákoníku s tím, že nezletilý neměl v úmyslu poškodit cizí věc tím, že založí požár (nebyl a není žhářem), měl v úmyslu v hale zemědělského družstva kouřit a zapálit jednotlivá stébla trávy, aby viděl, jak hoří. Má za to, že v řízení nezletilého i v řízení jeho kamarádů bylo prokázáno, že hořící stébla či nedopalky cigaret aktivně hasili, a to dokonce různými způsoby, z čehož je zřejmé, že si ani jako eventuální následek nepřestavovali ani malý požár (nekontrolované hoření), když vše uhasili tak, že byli přesvědčeni o tom, že není možné, aby oheň po jejich odchodu vznikl. V řízení nebylo prokázáno, že si nezletilý jako možný důsledek svého jednání představoval požár a pro případ vzniku požáru s tímto důsledkem byl srozuměn, když odkazuje na rozhodnutí sp. zn. R 19/1971. Rekapituluje důkazy provedené soudem, když z výpovědí svědků por. [REDAKCE] a kpt. [REDAKCE] vyplynulo, že obžalobou tvrzený způsob vzniku požáru je teoreticky i prakticky možný, avšak za kombinace různých - specifických podmínek. Z toho vyplývá, že ani soud si nebyl jistý, jestli je vůbec možné, aby po hašení, které nezletilý a ostatní provedli, a uplynutí času několika hodin, mohlo dojít k zahoření. Vzhledem k absenci prokázání úmyslného zavinění je třeba uplatnit zásadu in dubio pro reo. Ačkoli nezletilý mohl porušit nebo ohrozit zájem chráněný trestním zákonem (způsobit požár) tím, že v objektu skladovací haly zanechal plně nedohašený nedopalek cigarety, neboť je notorietou, že pokud není zárodek ohně uhašen, může se rozšířit, toto není skutkový děj, který byl v řízení prokázán. V řízení bylo prokázáno, že nezletilý nedopalky cigarety, tedy zárodek ohně, hasil několika různými způsoby. Proto má nezletilý za to, že nemohl vědět, že nedopalek cigarety, který byl pošlapán, pomočen a mlácen matrací se může znovu rozhořet a zapálit slámu, když nebylo vidět žhnutí ani doutnání. Uznává, že jeho jednání bylo nedbalé a je odpovědný za škodu, avšak kategoricky popírá, že by jeho jednání bylo úmyslné ve smyslu trestního zákoníku, a to v jakékoliv formě. Nezletilý si nebyl a nemohl být vědom toho, že by po provedeném hašení mohl vzniknout požár. Je absurdní si myslet, že nezletilý poté, co uhasil nedopalky cigaret (ty jediné dle vyslechnutých svědků mohly způsobit požár s vlastnostmi, které tento požár měl) mohly znovu zahořet, spálit slámu nebo halu, a nezletilý za tohoto stavu bez dalšího odešel srozuměn s touto možností. V té souvislosti nezletilý odkazuje na nálezy Ústavního soudu sp.zn. ÚS 2/2010-n týkající se principu presumpce neviny a in dubio pro reo ve vztahu k hodnocení soudu prvního stupně v bodu 16. odůvodnění rozsudku, které není přesné, když opakuje svou obhajobu, když nebylo prokázáno, že by nezletilý a jeho kamarádi chtěli zapálit (celé) balíky slámy nebo (všechnu) slámu, která se nacházela v hale. Připomíná zamítnutí svého důkazního návrhu, kdy s ohledem na výpověď svědka por. [REDAKCE], pokud by byla pravdivá skutková verze o tom, že nedohašený nedopalek cigarety způsobil požár, i když podle jím navrhovaného důkazu k tomuto nemělo dojít, jelikož cigareta má podle právních předpisů sama zhasnout, není nezletilý odpovědný za celou vzniklou škodu, což má velký vliv na právní hodnocení jednání, kterého se měl dopustit, resp. trestní sazbu, podle které by jednání nezletilého mělo být souzeno. Nezletilý má za to, že závěry odborného vyjádření k požáru nejsou řádně podloženy a má za to, že by mělo být zpracováno objektivní odborné vyjádření. Na základě výše uvedeného nezletilý závěrem navrhuje, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek a sám rozhodl tak, že zamítne návrh okresního státního zastupitelství na uložení opatření podle 90 odst. 1 z. č. 218/2003 Sb., neboť

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

v návrhu označený skutek není činem jinak trestným popř. in eventum, aby odvolací soud zrušil napadený rozsudek Okresního soudu v Trutnově a věc vrátil soudu prvního stupně.

3. Krajský soud v Hradci Králové jako soud pro mládež jako soud odvolací z podnětu podaného odvolání přezkoumal ve smyslu § 212 o.s.ř. v mezích, ve kterých se odvolatel přezkoumání rozhodnutí domáhal, shora uvedený rozsudek, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k následujícím závěrům:
4. Podle § 90 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže v platném znění (z.s.m.), dítěti mladšímu než patnáct let, které se dopustilo činu jinak trestného, lze opatření uložit na návrh státního zastupitelství. Státní zastupitelství je povinno návrh podat bezodkladně poté, jakmile se dozví, že trestní stíhání je nepřipustné, protože jde o osobu, která není pro nedostatek věku trestně odpovědná. Podle § 93 odst. 1 z.s.m. dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, může mu soud pro mládež uložit, a to zpravidla na základě předchozího pedagogicko-psychologického vyšetření, tato opatření: a) výchovnou povinnost, b) výchovné omezení, c) napomenutí s výstrahou, d) zařazení do terapeutického, psychologického nebo jiného vhodného výchovného programu ve středisku výchovné péče, e) dohled probačního úředníka, f) ochrannou výchovu, g) ochranné léčení. Podle § 93 odst. 3 z.s.m. ochranná výchova může být uložena též dítěti, které v době spáchání činu bylo mladší patnácti let, odůvodňuje-li to povaha spáchaného činu jinak trestného a je-li to nezbytně nutné k zajištění jeho řádné výchovy. Podle § 93 odst. 9 z.s.m. dítěti může být současně uloženo i více opatření, je-li to potřebné k dosažení účelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže. Podle § 93 odst. 10 z.s.m. soud pro mládež může upustit od uložení opatření, postačuje-li k dosažení účelu zákona (§ 1 odst. 2) projednání činu dítěte státním zástupcem nebo před soudem pro mládež. Podle § 93 odst. 11 z.s.m. o uložení opatření soud pro mládež rozhoduje rozsudkem. O zamítnutí návrhu státního zástupce, o zastavení řízení, o upuštění od uložení opatření, o změně uloženého opatření a o zrušení uloženého opatření rozhoduje soud pro mládež usnesením.
5. Ze spisu vyplývá, že státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Trutnově se u tohoto soudu domáhal svým návrhem ze dne 14. 1. 2021 vydání rozhodnutí, jímž by soud uložil nezletilému [REDAKCE] opatření podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže (dále jen z.s.m.) spočívající v dohledu probačního úředníka. Svůj návrh odůvodnil tím, že nezletilý [REDAKCE] měl společně s dalšími dvěma nezletilými osobami [REDAKCE] v objektu skladovací haly poškozeného Zemědělského družstva [REDAKCE], svévolně a neodborně manipulovat s otevřeným ohněm, kdy si pomocí vlastních zapalovačů prvně na zde uskladněných balících slámy zapálili cigarety, jejichž nedopalky v objektu náhodně pohodili, následně opakovaně opět pomocí zapalovače všichni podpalovali části zde uskladněné slámy a tím iniciované ohně různými způsoby (zadupávání, pomočování, užití matrace) nedostatečně hasili, čímž zapříčinili vznik devastujícího požáru, který zničil a poškodil majetek družstva, čímž na objektu skladovací haly způsobili škodu ve výši 6.800.000 Kč, škodu na zde uskladněném vybavení, tj. stroji Knerveland Accord DT (6m), shrnovači Eurotop 651 (potinger), sběracím návěsu MV3-042, rozmetadlu RMA-8, nakladači UNHZ 500 a válcích lučních skládacích (6 m), ve výši 392.500 Kč a škodu na zde uskladněném materiálu, tj. 200 – 250 ks balících slámy, ve výši 105.000 Kč, čímž poškozenému družstvu způsobili celkovou předsedou družstva vyčíslenou škodu ve výši 7.297.500 Kč, (odborné vyčíslení škody dle vyjádření pojišťovny Generali Česká pojišťovna a.s. do částky 6.800.000 Kč).
6. Okresní soud v Trutnově jako soud pro mládež podaný návrh okresního státního zastupitelství řádně projednal. V daném případě dospěl soud I. stupně po provedení a vyhodnocení důkazů ke správnému závěru, že se nezl. [REDAKCE] inkriminovaného jednání, a to činu jinak trestného dopustil. V případě, že by nezletilý byl trestně odpovědný, naplnil byl svým jednáním zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu poškození cizí věci podle § 228 odst. 1, odst.3 písm.d) tr. zákoníku. Okresní soud jako soud pro mládež v rámci jednání provedl ve věci

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

podrobné a obsáhlé dokazování, kdy vyslechl nezletilého, který potvrdil, že s kamarády šli kouřit na balíky slámy, každý měl svůj zapalovač, nedopalky cigaret zašlapali do slámy, nikoli na zem, místo i pomočili, sklad byl balíků slámy plný. Stíhané jednání je prokazováno dalšími provedenými důkazy, a to osobními výsledky zpracovatelů odborných vyjádření k příčině a rozsahu požáru a z oboru kriminalistiky, odvětví chemie - svědků por. [REDAKCE] a kpt. [REDAKCE], když ke zpochybnění jejich odbornosti a závěrů jimi podaných odborných vyjádření neshledává krajský soud žádný důvod. Skutek je prokazován dále výpovědí svědkyně [REDAKCE], která nezletilé registrovala z místa činu odcházet v pozdních večerních hodinách (po 20. hodině), jakož i listinami založenými v policejním spise sp. zn. KRPH-[REDAKCE]/TČ-2020-[REDAKCE], které byly u jednání též přečteny, když shodně o kouření a zapalování slámy vypovídali ve svých samostatných řízeních i další dva nezletilí. Soud měl k dispozici též zprávy o chování nezletilého, který je v péči rodičů, když provedl rovněž osobní výslech otce nezletilého - svědka [REDAKCE]. Dokazování provedené soudem I. stupně hodnotí krajský soud jako úplné a na závěry okresního soudu, jakož i velmi podrobné odůvodnění napadeného rozsudku lze pro stručnost odkázat. Námitku opatrovníka nezletilého stran právního posouzení jednání nezletilého ve vztahu k nenaplnění úmyslné formy zavinění je nutné hodnotit jako nedůvodnou, když bylo prokázáno, že nezletilí nedopalky cigaret zadupávali do balíků slámy, slámu také opakovaně zapalovali zapalovačem. Přestože nedopalky cigaret aktivně hasili, výpovědi svědka por. [REDAKCE] a jím podaným odborným vyjádřením bylo bez pochybností prokázáno, že právě jednání nezletilých bylo reálnou příčinou požáru, neboť mohlo dojít k plamennému zahoření s časovou prodlevou, když nezletilí nemuseli všechny jiskry řádně uhasit a prach v balících postupně žhne. Není proto pochyb o tom, že jednání nezletilého s jeho kamarády vedoucí k vypuknutí požáru, který zapříčinil následek v podobě zjištěné škody, bylo v příčinné souvislosti. Závěr soudu I. stupně stran minimálního srozumění nezletilého s možným následkem jeho jednání s ohledem na jeho věk [REDAKCE] let, odpovídající rozumovou vyspělost, o níž nejsou pochybnosti, opakovanost pokusů manipulace s ohněm na vysoce hořlavých balících slámy i obecnou známost o nebezpečí požáru při manipulaci s ohněm či cigaretou ve slámě, proto považuje krajský soud za zcela správný a výhrady opatrovníka nelze akceptovat. Manipulace s ohněm či cigaretou na stohu či balících slámy jako předpoklad požáru, je až „čitankovým“ příkladem důsledku popsání jednání a průměrně vyspělému dítěti daného věku musí být známo hrozící nebezpečí, pokud bude zapalovat oheň v místě slámy. Byť nezletilý s kamarády slámu zapálenou zapalovačem i nedopalky cigaret hasili zadupáváním a pomočením, nelze přehlédnout, že tak činili nikoli na zemi, ale opět na balících slámy, tudíž na vysoce hořlavém podkladě. Nelze proto přijmout námitky odvolatele, že nezletilý si nebyl a nemohl být vědom toho, že by po provedeném hašení mohl vzniknout požár, když nepřímý úmysl jeho jednání dovozovaný z výše popsáných objektivních okolností, je tak zcela jistě dán. U nepřímého úmyslu srozumění vyjadřuje aktivní volní vztah pachatele ke způsobení následku. Způsobení takového následku však není přímým cílem pachatele, ani nevyhnutelným prostředkem (přímo ho nechce), neboť pachatel sleduje svým záměrem cíl jiný, který může být z hlediska trestního práva jak cílem relevantním, tak i cílem nezávadným. Přitom je však pachatel vždy srozuměn s tím, že realizace tohoto cíle předpokládá způsobení následku významného pro trestní právo, avšak tento následek je nechtěným, pouze vedlejším následkem jednání pachatele, s kterým je však srozuměn. (srov. Šámal P., a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 222).

7. U nezletilého je tak naplněna deliktní způsobilost dle § 2920 občanského zákoníku, tedy schopnost rozpoznat protiprávnost svého jednání a současně vůle ovládnout své jednání, přičemž intelektuální a volní složka byly dány současně.
8. Základním zákonným předpokladem pro uložení opatření podle § 93 odst. 1 z.s.m., je závěr, že se dítě mladší patnácti let dopustilo činu jinak trestného. To, co se rozumí „činem jinak

trestným“, však zákon explicitně nedefinuje. Přesto je zjevné, že činem jinak trestným je v kontextu řízení podle hlavy třetí zákona o soudnictví ve věcech mládeže, tedy řízení ve věcech dětí mladších patnácti let, takový čin, který je beztrestný jen pro nedostatek znaků jeho pachatele, konkrétně jeho věku (§ 89 odst. 1, odst. 2 z.s.m.). Takový čin musí vykazovat nejen všechny ostatní formální znaky určitého trestného činu, přičemž musí být dána stejná škodlivost a závažnost, jaká je požadována ve vztahu k mladistvým. K dětem mladším patnácti let je také vždy třeba přistupovat jako k osobám dosud nevyzrálým, vyžadujícím speciální ohledy a posoudit jednak naplnění všech zákonných znaků provinění, jednak škodlivost a závažnost činu, a v neposlední řadě i charakter osoby, její pohnutky a způsob provedení činu.

9. Krajský soud jako soud pro mládež jako soud odvolací uzavírá, že při posuzování činu spáchaného nezletilým [REDAKCE] (spolu s dalšími nezletilými) se soud I. stupně výše uvedenými hledisky řídil, když se zabýval otázkou, zda s ohledem na pohnutku, konkrétní okolnosti a způsob provedení, vykazuje jeho jednání znaky činu jinak trestného, když nezletilý byl minimálně srozuměn s tím, že svým jednáním může způsobit ve skladu plném balíků slámy požár, a tím i škodu na majetku. Ve shodě se soudem I. stupně proto dospěl k závěru, že bylo bez pochybností prokázáno, že nezl. [REDAKCE] se předmětného jednání skutečně dopustil, a to i z hlediska potřebné formy zavinění. Pokud by byl trestně odpovědný, dopustil by se trestného činu (provinění) shora uvedeného. Podle § 89 odst. 2 z.s.m. dopustí-li se dítě mladší patnácti let činu jinak trestného, učiní soud pro mládež opatření potřebná k jeho nápravě, která jsou uvedena v § 93 z.s.m.
10. Pokud jde o vhodné opatření, dohled probačního úředníka podle § 93 odst. 1 písm. e) z.s.m., uložený soudem I. stupně se jeví jako nejvíce vhodný a účelný. Podle § 93 odst. 6 z.s.m. se na dohled probačního úředníka s přihlédnutím k věku dítěte použijí přiměřeně ustanovení § 16 odst. 1,2 a 3 a § 80 odst. 1,3,4 a 5 z.s.m. Probační úředník při výkonu dohledu také pravidelně navštěvuje dítě mladší patnácti let, nad nímž vykonává dohled, v jeho bydlišti a ve škole. Odvolací soud dospěl k závěru, že uložený dohled probačního úředníka je adekvátní i ve vztahu k závažnosti činu, jehož se nezletilý dopustil, když podstatou dohledu probačního úředníka vykonávaného ve sféře soudnictví ve věcech mládeže je konstruktivní metoda převýchovy a jiného pozitivního ovlivňování chování dětí, která je založena na účelné kombinaci prvků kontroly, pomoci a poradenství. Uvedené opatření je realizovatelné a mohlo by na nezletilého mít příčinný výchovný efekt.
11. Odvolací soud tudíž ve výrocích rozhodnutí soudu I. stupně neshledal pochybení, proto rozsudek I.stupně potvrdil ve všech výrocích.
12. Dále bylo odvolacím soudem rozhodnuto, že se opatrovníkovi [REDAKCE] přiznává náhrada nákladů řízení před odvolacím soudem, o jejíž výši bude rozhodnuto dodatečně, jelikož opatrovník vyúčtování nákladů u ústního jednání nepředložil, jinak žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení a Česká republika nemá vůči účastníkům právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, když žádné okolnosti, které by přiznání náhrady nákladů ve smyslu § 95 odst. 3 ZSM odůvodňovaly, zjištěny nebyly.

Poučení :

Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Dovolání k Nejvyššímu soudu ČR lze podat proti tomuto rozsudku za podmínek § 237 o.s.ř. do dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu I. stupně.

Výsledek tohoto řízení může být uveřejněn ve veřejných sdělovacích prostředcích jen po právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno, a jen bez uvedení jména a příjmení dítěte, dalších účastníků řízení a jejich opatrovníků nebo jiných zástupců.

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDAKCE].

Hradec Králové dne 22. 9. 2021

JUDr. Oldřich Rejsek v. r.
předseda senátu

Zpracovala:
Mgr. Zuzana Ursová

Shodu s prvopisem potvrzuje [REDACTED].